

Mahjas Weefis.

Ar pašča wifushehlga augsta Keisara weleschamu.

Mahjas Weefis isnahk weentreis pa nedeku.

28. gada-

gabjums.

Malka ar pefjubtischamu par pasi:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 l.
bet Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bet Peelikuma: par 1/2 gadu " 85 "

Malka bet pefjubtischanas Rigā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 l.
bet Peelikuma: par gadu 1 " " "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu " 90 "
bet Peelikuma: par 1/2 gadu " 55 "

Mahjas Weefis teel isdōts seftdeenahm no plū. 10 sablet.

Malka par fludināschamu: par weenos slejas smalku ralsu (B-tit)-rindu, jeb to wretu, to tahda rinda eemem, malka 8 tad.

Redakcija un ekspedija Rigā, Ernst Plates bilshu- un awahmatu-brutawā un burtu-lectuwē pee Pehtera Bānigas.

Nahditajs. Jaunlahs finans. — Telegrafa finans. Gelfschemes finans: Rigā. No Gotaries. Par Lēpjas tirdzniecibu. Peterburga u. t. pr. — Ahrsemes finans: Politikas pabrīstis. — "Waldibas Wehstnesis" par lugnežibu. — Kas ir tautislee laitrastis? Par Walmēeras aprinka dseefaschanas swehtleem nahfoichā wafarā. Peemetinajums seeweefschu jautajumā. — Peelikumā: Lēhwa mahte un dehla meita. Graudi un ferbi.

Jaunlahs finans.

Rigās birščas komitejas preekščneeks, wezakais G. Zanders, la "Rig. Itga" dsirdējuse, eezelts par kommerzjuratu.

Rigās birščas sabēdriba 25. februari uf tablakeem 5 gadeem no jauna eezehla istahjuschos lozeklus wezakos G. Zanderi, G. Gradi un konsulu N. Jengeru, nelaiķa G. Frānkela weeta — G. v. Sengbuschu uf 4 gadeem un slimibas deht istahjuscha G. Meyerna weeta — E. Höflingeru uf 2 gadeem. Par winu weetneekēm: wezako H. Höpferi, wezako M. Lübecku, G. Lehrumu, G. Bohnedorffu un konsulu G. Thomfu.

Misrautles koncerts. 27. februari sch. g. man gabijahs Skrihwereeschu stanzija buht, kur to wafaru tika lahda laiziga koncerte isrihota. Us programa stahweja 20 dseefmas, kas tika tapat no wihreeschu, la ari no jaulta kora pamihschus nodseedatas, kas pa leelakai dalai no wifas publikas tika ar preeku usnemtas. Pirma dseefma: "Al, pukite, zil skaita tu," no wihru kora dseefdata, nemas negahja lahga; tas lailam nahza zaur to, la dseefdataji jawas balsis zaur sanahschamu bij drusku maitajuschi. Turpreti soprana-solo: "Wafarā, kad krehsa metahs," no Zukur jdses dseefdata ar klaweeru pawadischamu, pee publikas leelu labpatischamu eemantoja. Ari Klinger jdsē jawu dseefmu teizami nodseedaja. Skahde, la publika bij foti mas pee koncertes dalibu nehmusi, kur dseefdataju kreetnee spehki un publiki mas auglus ween wareja pee teizama noluhka atmetst. Tas lailam nahza zaur to, la tai pascha deenā ari Kofnesē tika tahda pate koncerte ar dseefaschamu un weefibas wafaru isrihota. Sbrg.

Dshkstes puše. Miswinu nedeku notika schahds behdigs atgabijums: 3 wihri no Apshupnuischas, granti wedot preeksch zelamas dshwojamas ehlas, bet granti rokot, bija par dshu apasch wiskamaras palihduschu, nemas ne-eewehrodami draudeschas breefmas. Tē uf reis grants welwe gahsdamahs wifus trihs smagi eeslodhija, kur ziti zilweki tilai ar motahm ishwlka ij breefmu bedres fadra-

gatos, nelaimigos wihrus; 2 weeglaki eewainoti, ahda weetahm norauta un paschi foti fadausiti, bet tiks isahrsteti. Bet trefcho, kas gandrihs pawisam bija aprakts, pusdshwu israta, kam gandrihs wifē kauli bija fadragati; nelaimigo apraud seewa ar tschetreem behrneem. J. Selga.

Peterburgā, 1. martā. Pee schahs deenas II. 5% pnehmiju aishnehmuma islofeschanas leelakee winnesti krita uf schahdeem nummureem:

200,000 rbl. uf Nr. 11,583—20,
75,000 " " Nr. 1,366—45,
40,000 " " Nr. 3,806—44,
25,000 " " Nr. 19,698—25.
3 winnesti pa 10,000 rbl. uf Nr. 7322—25, 1225—35, 6410—6.
5 winnesti pa 8,000 rbl. uf Nr. 4262—36, 11,514—32, 1563—33, 7441—23, 11,936—4.
8 winnesti pa 5,000 rbl. uf Nr. 305—38, 7183—9, 7240—28, 9821—34, 14,963—14, 32—3, 19,517—47, 9168—31.
20 winnesti pa 1000 r. uf Nr. 19099—47, 18156—16, 19724—23, 18090—24, 6835—18, 18647—26, 1199—44, 3138—5, 9957—41, 2101—47, 16093—28, 12884—2, 11447—28, 8373—38, 16927—5, 16947—5, 3266—41, 10016—5, 2636—25, 10202—24.

Amortiseja schahdas serijas: 855, 1103, 1135, 1139, 1179, 1757, 1800, 2239, 2253, 2262, 2474, 2670, 2761, 2885, 4217, 4269, 4358, 4615, 4678, 4878, 5039, 5166, 5336, 5480, 5538, 6360, 6496, 6521, 6841, 7049, 7508, 7654, 7955, 8012, 8202, 8267, 8841, 8774, 8803, 9120, 9195, 9857, 10194, 10543, 11483, 11703, 12531, 13008, 13085, 13584, 13607, 13640, 14432, 14626, 14904, 14979, 15181, 15928, 16604, 16663, 16861, 16994, 18067, 18143, 18765, 18860, 18872, 19248, 19264, 19776.

Wahjija. Knas Gortschakows pawisam 21 deenu gulejis flims. Slimiba eesahlfchē, eekam tas wehl bijis nonahzis Braun kundses namā, un ja giste buhtu pee flimi-

bas wainiga, tad knas to eedabujis ahrpus Braun kundses nama. Runā, la Gortschakows bijis nodomajis, falaulatees ar mineto kundsi. Gortschakowa testamentā nelas preeksch Braun kundses ne-esot nojazits. — Gortschakowa ahrstis slimibas laikā bij dakteris Schliep's, kas ari Wahzu keisareenes Augustas ahrstis. Wensch esot nahzis uf domahm, la pee Gortschakowa slimibas giste wainiga, un Braun kundse pehz tam zeeti pastahwejuse uf ismellejumu. Ismellejuma isnahlums wehl nesinams. — No knasa Gortschakowa diweem dehleem jaunakais, Konstantins, ar sawu familiju jaw wifu seemu dshwojis Baden-Badenē. Wezakais dehts, Michaels, sawa tehwa slimibas laikā is Madrides atbrauzis Baden-Badenē. Wensch, kopdams nelaiķi, dauds naktis nedabujis gulet, un tagad patš esot flims.

Anglija. Prahwa pret lorda Kawendischu un Borka sleptawahm eesahlfchēs 28. martā (9. aprili).

Serbija. No Serbu waldibas puses uf Kreewu Keisaru Majestetu kroneschamu Maslawā tiks suhtita sewischka deputacija, kas pastahwehs is diplomateem un augstateem wirsneekēm.

Telegrafa finans.

Peterburgā, 4. martā. Nikolaja dselshzschē stipri apshuidsis, zaur to daschi dselshzscheta brauzeeni uslawejuschēes un brankschana pa dalai ustureta.

Berlinē, 4. martā. No Baden-Badenes uf tureenu atnahlfchas finans, la knasa Gortschakowa iswehmumi slimibas laikā kihmist ismekleti un tur atraduschu sihmes no fosfora, tomehr atrastahs fosfora dalas kihmistam traunkam sprahgtot nosuduschas.

Londonē, 4. martā. Bultsten 9 wafarā 3. martā Westminsteres gubernas ministerijas namā notika stipris sprahdseens, kas leelu postu padarija: Ministerijas ehlas preekshpuše tika apskahdeta un wifas logu ruhtis isdausitas. Sprahdseens tika ari apaschnamā manits. Zaur to sprahdseens zehlees, naw finans.

Bakineezini mefle pajumta, mahjas tehwi kalpus un kalpones. Pagastōs, kur derama deena jaw pagahjuse, dšird kalpus seheloja-mees, ka ar solito newareschot zauri speestees, bet solitaji fakahs, ka wairaf dot nespehjet. Galu galā isnahk, ka kalpi falihgft lihds ar feewu pa wasaras laiku un pašchi wiszaur gadu kalpot par nomu un 25 rbf. naudas, no kuras wehl ja-atnem lihds 8 rbf. galwas naudai, behrnu stolas nauda un zitahm wajadsihahm. Meitu un puishu algas ari krituschas par 10—15 rbf. Pagahjuschā gada mafas eenahskhanas peespeesch fainneekus wijadā finā schaurak eegrositees. Deews fin, kur katrs naktoschā gadā atradihs pelnu, jo leelakā data kalpu paleet „uf sawu rofu.“ (B.)

No Irona Babaschu pagasta. Behrnu seemu tahdi wilki eeradahs muhju apgabalā. Lai gan wijadi puhlejahs winus aplentt, tomehr til waren' fliktas, nepastahwigas seemas deht nebij eespehjams winus noschaut. Wasarā tee apmelleja ganamos pulkus, un daschs labš jehrinšch wineem krita par upuri, ja pat wini nekaunejahs eelaustees laidarā few laupijumu faguht. Seemai fahfotees, jehrinu wairs nedabudami, wini fahfa fumus laupit. Ari scho seemu deesgan nodarbojahs winus eelenkt, bet lihds schim ne-isdewahs. Bet zaur mescha farga usziht geem publineem laimejahs, 10. febr. f. g. pašchu willa mahti nokaut. — Wezee tehwi stahsta, ka schinīs pehdejōs trihs-defmit gaddōs neweens wilks naw nogalinats Babaschu meschā. (B.)

Par Leepajas tirdsneeziba. No 1871. gada, lamehr buhwets dšelfszelsch, kas saweeno deenwidus Kreewijas bagatos labibas widutschus ar Leepajas ostu, Leepajas tirdsneeziba augtin aug.

Lihds tam laikam eenahza Leepajas ostā gadskahrtā tahdi 300 fugu. Wisa tirdsneeziba sneedsahs lihds 6 milj. rubleem. Eedsihwotaju skaitis bij maf: pilsehta rehkinaja ap 1870. gadu no 9,000—10,000 eedsihwotaju.

Pehz pabeigtas dšelfszela buhwes pilsehta ahtri usplauka.

Ta 1878. g. tirdsneeziba bij 23 1/3 mil. r. leela.

1879. g. " " 33 1/2 " " "

1880. " " 35 2/3 " " "

Tai pašchā 1880. gadā eenahza ostā 1670 fugu un isgahja 1290 fugu un pilsehtā rehkinaja pee 40,000 eedsihwotaju. Toreis pilsehta isskatijahs tā lahda plascha buhwes weeta. Wezus naminus noplehja un buhweja jaunus leelatus namus, pee osta iszehlahs jauni stalti spihleri un 1 kwadrat wersti leelas ganiklas un plawas, kur lihds tam nebij nelahdu ehku, apbuhweja ar nameem. Ar nameem toreis tirgoja tā ar kuen katru prezi: pirka un pahrdewa un namu zenas toreis anga besgaligi. 1881. gadā tirgoshana sneedsahs lihds 39 1/2 mil. rubleem; ostā eenahza 1310 fugu un isgahja 1692 fugu. Tahdā wihse tirdsneeziba nebij mafal, neta agrafōs gaddōs, bet tomehr nami krita zenā. Gemesli bij daschadi. Israhbijahs, ka namu wairaf sabuhwetu, neta eedsihwotajeem wajadsihs. Namu un osta buhwes apstahjahs, tā ka dauds strahdneeku atkal aisgahja prom.

Namus pehrkot, mehdsā arween masuminu eemakfat un kad nu reis wajadseja par pirhto namu naudu samakfat, tad newareja naudu pat par nedširdeti angstahm (30%) prozentehm nekur sadabut, jo pilsehtā bij toti maf

naudas. Tā tad pahrdewa weenu namu pehz otra uf uhtrupi par smeekla nauda un deemschehl, dauds semneeku, kas ar labu naudas padomu nahkuschī un schē namus, waj nu eepirkuschī jeb apfahkuschī buhwet, greefahs pliki uf laukeem atpatak. Namu pahrdoshana uf uhtrupi naw wehl scho balto deenu mitejusehs un wina gan nerimsees wehl labu laizinu.

1882. gads bij tirdsneezibas finā atkal labaks neta agratee. Tai gadā atkal eenahza ostā 1670 fugu (1081 twaitonis, 589 sehgefu fugi) un isgahja 1647 fugi (1072 twaitoni un 575 sehgefu fugi) un tirdsneeziba lihdsinajahs 44,396,411 rubleem. Un ja labiba turpmak tif leeliski peetezeks tā schim brihscham, tad atkal 1883. gads pahrswers wisus agrafōs gadus. No jauna gada fahlot atnahk 13 reis deenā wagonu rindas, peekrautas ar labibu, fehklam, lineem u. t. pr. tas ir ildeenas no 350—400 wagonu. Kad eet gar pretschu waksahli, tad reds garas, jo garas pajumtes peebahstas pilnas ar labibas maišem. Spihleri, kas ostmalē, ir pilni labibas. Labiba pat sehtās fabehrta apaksch klajas debefs. Un tā dšird, tapat gutot dauds labibas apaksch klajas debefs pee daschahm Leepajas Romni dšelfszela stazijahm.

Ostā bij dascheem brihscheem tifdauds fugu, ka stahweja abās pusēs pa 3 rindi fugu, tā ka daschu fugi peeberot labibas maifus neta pahri par 2 fugeem un behra treschā fugi. No ta redsams, ka osts pehz ne-ilgeem gadeem japagarina uf esara pusi. No agrarihra lihds wehlai naktei peewed maschines un algadschi labibu pee spihlereem un fugeem, bet ostmalēs ir pašchauras, tā ka ores un wagoni mafas telpas deht tilai rahni kust uf preekschu.

Labibai schim brihscham mafas zenas. Par rudseem, kas 120 mahrzinu smagi, makfa 93 1/2 kap. par pudu, tas ir par mehru 2 rbf. 80 1/2 kap. Bet ja rudsi smagati, neta 120 mahrzinu, tad peeleek uf katru wairako mahrzinu if uf puda 1/2 kap. kahrt; turprezim, ja rudsi weglati, neta 120 mahrzinu, tad norehkina if no mahrzinas, kas istrubhkt no 120 mahrzinahm if no puda 1/2 kap. Leelakee labibas kantori pehrk tagad labaf labibu uf pudeem, neta uf mehreem.

Par Kreewijas aufahm makfa 74 lihds 77 kap. par 1 pudu. Par labafajahm baltahm Kreewu aufahm makfa 80 lihds 88 kap. par pudu, par melajahm aufahm makfa 79 lihds 82 kap. par pudu. Par Leischi un Kurjemes aufahm makfa 73—75 kap. par pudu.

Par labeem smageem meescheem makfa 90 kap. par pudu; par oderes meescheem 80—85 kap. par pudu.

Linu sehklas, kas if Kreewu stepehm, makfa 140—148 kap., bet Leischi linu sehklas tif 131—135 kap. par pudu.

Zenas labibai, tā redsams, koti semas un tapehz nereti dširdam semneekus sūdšamees, ka wineem pee wisleelakeem publineem, pee wifas tauwischanas pat pee labas labibas japaleekot tagad par mukleem.

Labibas zenas, tā saprotams, nenodibina muhju Leepajas tirgotaji, bet winas nospreesch uf pasaules tirga. Seemet-Amerika un Kreewija iswed if gadus dauds labibas. Amerika par 17,000 mil. rubleem, Kreewija par 300 mil. rubleem. Kad nu lahdu gadu Bakar-Giropā dauds labibas wajag un Seemet-

Amerika un Kreewija newar dauds pahrdot, tad ir labibas zenas augstas, bet kad Bakar-Giropā laba labibas rascha un Kreewijā un Amerikā tapat, tad ir labibai mafas zenas. Bes tam mums wehl ja-eewehro naudas-kurfs. Tirgotaji pahrdod labibu ahsemēs pret selta un sudraba naudu. Kad nu muhju papihra naudai masa zena, tad tirgotaji dabu par selta un sudraba naudu deesgan dauds papihra naudas un war aridsan labibas pahrdewajeem wairaf makfat papihra naudā, neta dotu, ja buhtu selta jeb sudraba nauda ja-famakfa.

Labibai, tā ari daschahm zitahm prezehm, ir gan sawi ihpaschi widutschī, pehz kuru zenahm aridsan ziti labibas kantori taifa sawas zenas. Tā par peemehru rudsi teef pa leelai dakai pirkti un pahrdoti zaur Berlinē kantoreem: muhju Baltijas kantori loti eewehro, zil dauds tur makfa par rudseem. Preeksch kweescheem ir tahds widuzis Londone, preeksch aufahm un meescheem osti, kas pee Lamanschas kanala, kuresch schkir Angliju no kontinenta, — preeksch etas prezehm ir Parise, preeksch ahdahm ir Antwerpene, preeksch spirta Hamburga, preeksch tehjas un kaschokeem — Maskawa u. t. pr.

Baltijas labibas tirgotaji newar tagadejōs laikōs wairs dauds uf weenreis pelnit, bet pelna dauds sawu kapitalu gadskahrtā daudfreis apkahrt grosot. Tagad labibas kantorim jabuht ar meeru, kad winsch pelna 2—4 kap. no pudu un kad bes tam wehl winam samakfa par „cif.“ (Sem wahrda „cif“ tirgotaji saprot atmakfu par fuga peelahdeschānu, makfu par juhras asekuranzi un makfu par fuga frakti (nomas) naudu.)

Sinams daschi kantori wehl newar atradinatees no teem laikeem, kur pelnija dauds uf weenreis un brehz tapehz, ka sehōs laikōs newarot wairs neta ihsti nopelnit.

Pehdejās nedelās Leepajas ostā eenahza daschi fugi ar jaunahm filkehm, bet zenas winahm naw wehl nodibinatas. Tapehz runasim labafi par scho prezi pašchu.

Silkes isschkir pehz peekraschehm, kur winas swejo. Silkes swejotas pee Norwegijas peekraschehm, ir treknas un ar parupjahm asalahm, un teef pehz sawa leeluma nosauktas par „m“ (masahm) filkehm, par „R“ (masahm widus), par „RR“ (leelahm widus) un „RRR“ leelahm filkehm. Norwegeschu silkes ir eglu muzās un winas mehds faines pirkt.

Silkes swejotas pee Schotlantes kraschehm naw tif treknas un wina asafas ir smaltas. Winas ir gobu muzās zeeti un gludeni eesflodšitas. Weenas Schoteeschu silkes fauz par „spent“ filkehm, kad winus jaw islaida ikrus un peenus pirms tahs pee krascha sawejojā. Tapehz schihs ir pazeetas un faufas. OTRAS fauz par „matjes“ (meitas) filkehm. Schihs ir jaunās, naw pilnigi isauguschas silkes. — Treschahs fauz par „fullbrant“ filkehm. Schihs ir pilnigi isauguschas, ar peeneem un ikreem sakertās, naw zeetas un ir mehreni trofnas.

Kad Schoteeschu silkes labi un kahrtigi muzās flodšitas, tad Anghu waldiba eedesfina muzahm sihmi par leezibu, ka silkes labas. Tahdas silkes, uf kuru muzahm schi krona sihme, fauz par „kronbrant“ filkehm. Apfkrambatās silkes Schoteeschi mehds ihpaschas muzās list un fauz par „tornbelli“ filkehm.

Bes peeminetahm filkehm ir wehl dauds

